

ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ 1945

Μια σπουδαία από ιστορική άποψη αναφορά της τότε Υποδιοικήσεως Χωροφυλακής Μαργαριτίου του έτους 1945.

Δημοσιεύουμε μέρος της ανέκδοτης υπηρεσιακής αναφοράς της Υποδιοικήσεως Χωροφυλακής Μαργαριτίου, η οποία αναφέρεται στους Αλβανούς Τσάμηδες της Θεσπρωτίας, την άψογη στάση της Ελληνικής πολιτείας προς αυτούς και τα εγκλήματα που διέπραξαν οι αλβανοτσάμηδες στα χρόνια της γερμανοϊταλικής κατοχής.

Το αποκαλυπτικό αυτό ιστορικό ντοκουμέντο, το οποίο υπογράφει ο Διοικητής της Υποδιοικήσεως Χωροφυλακής Μαργαριτίου Αντώνιος Πισογιαννάκης, Ανθυπομιραίρχος, μας το παρεχώρησε ο κ. Νικόλαος Πάντος, κάτοικος Ιωαννίνων, τον οποίο θερμά ευχαριστούμε.

(Φωτό Αλή Σαμή Βέη 1938)

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ 5 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1945

<<Ελληνική Βασιλική Χωροφυλακή Υποδιοίκησης Χωροφυλακής Μαργαριτίου
Αριθ. Πρωτ. 30/1/3

Εν Μαργαριτίω τη 5η Οκτωβρίου 1945

Προς τήν Γενικήν Διοίκησιν Ηπείρου,
Δ/νσιν Εσωτερικών Τμήμα Α' Ιωάννινα

Λαμβάνω τήν τιμήν, εις εκτέλεσιν της υπ' αριθ. 10355 ε.ετ.
Υμετέρας διαταγής, να υποβάλλω προσηρτημένος.

1. Ονομαστικήν κατάστασιν των εκτελεσθέντων χριστιανών υπό μουσουλμάνων κατά το διάστημα της εχθρικής κατοχής.
2. Ονομαστικήν κατάστασιν αρπαγέντων υπό των μουσουλμάνων κατά το αυτό διάστημα.
3. Ονομαστικήν κατάστασιν εγκλημάτων τιμής, πράξεων λαβουσών χώραν υπό μουσουλμάνων κατά ελληνίδων κατά το αυτό ως άνω διάστημα.
4. Ονομαστικήν κατάστασιν των συλληφθέντων χριστιανών υπό των μουσουλμάνων και παραδοθέντων υπό αυτών εις τους Ιταλούς και Γερμανούς, παρ' ων εξετελέσθησαν.
5. Ονομαστικήν κατάστασιν χριστιανών συλληφθέντων υπό των μουσουλμάνων και παραδοθέντων υπ' αυτών εις τους Ιταλούς και Γερμανούς παρ' ων εφυλακίσθησαν ή, εκρατήθησαν ως όμηροι.
6. Περιληπτικήν κατάστασιν προξενηθεισών ζημιών εις βάρος των χριστιανών υπό των μουσουλμάνων.
7. Ονομαστικήν κατάστασιν φονευθέντων μουσουλμάνων υπό χριστιανών κατά το διάστημα της κατοχής και ληφθείσας μαρτυρικές καταθέσεις κατοίκων της περιφέρειας και να αναφέρω τα εξής:

Από 150 ετών και μέχρι της κηρύξεως του ελληνοϊταλικού πολέμου η κατάστασις από απόψεως αναλογικής συνθέσεως του πληθυσμού των χωρίων των υπαγομένων εις την περιφέρειαν της Υπ/σεως Χωρ/κής Μαργαριτίου είχαν περίπου ως εξής:

- 1) Κοινότης Μαζαρακίας μετά των συνοικισμών Κόντρα και Πάνινα,
- 2) Κουρτεσίου μετά του συνοικισμού Βερβίτσα, 3) Καταβόθρα μετά των συνοικισμών Γουρί και Μηλοκοκίας, πληθυσμός αμιγής μουσουλμανικός,
- 4) Καρτερίου μετά του συνοικισμού Συκοχωρίου, πληθυσμός του μεν Καρτερίου χριστιανικός, του δε Συκοχωρίου μουσουλμανικός,
- 5) Μαργαριτίου κατά τα 9/10 μουσουλμάνοι και κατά 1/10 χριστιανοί ,
- 6) Ελευθερίου , Λειβαδαρίου, Σπαθαραίων μετά του συνοικισμού Μορφάτι. Ανθούσης, Αγίας αμιγής χριστιανικός πληθυσμός,
- 7) Πάργας μετά του συνοικισμού Αγίας Κυριακής κατά 6/7 χριστιανοί και κατά το 1/7 μουσουλμάνοι, ουχί αλβανικής καταγωγής, κατοικούντες εν τη κωμοπόλει Πάργας.
- 8) Πέρδικας κατά τα 9/10 μουσουλμάνοι και κατά 1/10 χριστιανοί κυρίως από το έτος 1922 και εντεύθεν πρόσφυγες εκ Μικράς Ασίας και τινες οικογένειαι εκ της νήσου Ικαρίας εγκατασταθείσαι κυρίως χάριν γεωργικής εκμεταλλεύσεως.

Τέλος 18 χωριά της περιοχής Φαναρίου κατοικούνται αποκλειστικώς παρά χριστιανών, των υπολοίπων χωρίων της αυτής περιοχής υπαγομένων εις την περιφέρειαν Υπ. Χωρ. Παραμυθίας. Τα χωριά της περιφέρειας Φαναρίου ως και τα τοιαύτα Σπαθαράτι, Μορφάτι, Αγία Κυριακή, Πάργα και Πυργί (συνοικισμός κοιν. Ελευθερίου) από της εποχής του Αλή Πασά απετέλουν τσιφλίκι ανήκοντα εις διαφόρους μουσουλμάνους γεωκτήμονας οι εις αυτά δε εγκατεστημένοι χριστιανοί κολλήγοι, εκαλλιέργουν τους αγρούς καταβάλλοντες εις τους ιδιοκτήτας το 1/3 της όλης παραγωγής. Πάντως οι χριστιανοί ουδεμίαν είχαν πρωτοβουλίαν, τα πάντα δε εξηρτώντο από τη θέλησιν των γεωκτημόνων.

Μετά την κατά τα έτη 1912-1913 απελευθέρωσιν ναι μεν οι χριστιανοί της περιφέρειας απέκτησαν την εθνικήν αυτών ανεξαρτησίαν και ελευθερίαν, η κατάστασις όμως δια τους εγκατεστημένους εις τα αγροκτήματα των γεωκτημόνων μουσουλμάνων κατ' ουδέν μετεβλήθη, διότι εξηκολούθει υφιστάμενη η μεγαλοϊδιοκτησία μέχρι του 1922, ότε λήφθη το μέτρον της αναγκαστικής

απαλλοτριώσεως των κτημάτων τούτων υπέρ των εις αυτά εγκατεστημένων καλλιεργητών χριστιανών. Η υπό του Ελληνικού στρατού απελευθέρωσις και του τμήματος τούτου της Ηπείρου, του μικτού από απόψεως συνθέσεως πληθυσμού, κατ' ουδέν απολύτως μετέβαλεν την κατάστασιν δια τους μουσουλμάνους, οίτινες αποκτήσαντες την ελληνικήν υπηκοότητα δια της αθρόας πολιτογραφήσεως, εξηκολούθησαν κατέχοντες τας περιουσίας των και απολαμβάνοντες γενικώς των αυτών με τους χριστιανούς δικαιωμάτων, θεωρούμενοι και ούτοι αδιακρίτως έλληνες πολίται.

Προϊόντος του χρόνου απεδίδοντο επί πάσης φύσεως επιχειρήσεις υπό την προστασίαν της προοδευτικής ελληνικής νομοθεσίας δύναται τις ειπείν αδιστακτως ότι εβελτίωσαν σημαντικώς την οικονομικήν των θέσιν, πλείστοι δε εκ τούτων άσημοι και χειρόνακτες επί τουρκοκρατίας, απέκτησαν περιουσίαν και απετέλεσαν σημαίνοντας οικονομικούς παράγοντες.

((Σειμ.φεύγοντας οι Τούρκοι το 1924 τους άφησαν τα κτήματα τους για να μην τα πάρουν οι Έλληνες, με ψεύτικα χαρτιά και ψευδομάρτυρες που επιβεβαίωσαν οι μουσουλμάνοι μουφτήδες τότε στο Μαργαρίτι)).

Από απόψεως τέλους πολιτικών και θρησκευτικών προνομίων η στάσις της ελληνικής Διοικήσεως υπήρξεν, ως είναι γνωστών, άψογος. Η επιτέλεσις των θρησκευτικών των καθηκόντων ήτο απολύτως ελευθέρα και άνευ ουδεμίας κρατικής επεμβάσεως.

Οι θρησκευτικοί αυτών λειτουργοί διωρίζοντο απ' ευθείας παρά του αρμοδίου Μουφτή ανεξελέγκτως. Η διαχείρισις βακουφικών κτημάτων απετέλει αναφαίρετον και ανεξέλεκτον δικαίωμα των θρησκευτικών αυτών αρχών, καίτοι δεν υφίσταντο νόμοι διέποντες την διοίκησιν και διαχείρησιν των βακουφίων ως ο Α.Ψ.Σ. τοιούτος, ούτινος η ισχύς επεξετάθη και εις την απελευθερωθείσαν Ήπειρον, περιέχοντες δικαίωμα εποπτείας και ελέγχου των ελληνικών Αρχών.

Εν τούτοις δια λόγους σκοπιμότητος, ουδέποτε εφηρμόσθησαν οι νόμοι αυτοί. Η αυτοδιοίκησις ησκείτο παρ' αυτών των μουσουλμάνων, τα όργανα δε αυτής εξελέγοντο δια καθολικής ψηφοφορίας. Επόμενον δε ήτο, όπου επληοσήφει το μουσουλμανικόν στοιχείον, εξελέγοντο εξ ολοκλήρου μουσουλμάνοι.

Δια να κατανοηθεί δε πλήρως το μέγεθος των πολιτικών αυτών ελευθεριών, αρκεί να λεχθή ότι κατά την διάρκειαν ακόμη της Δικτατορίας 1936-1940 γενομένης ανασυνθέσεως εις την τοπικήν

αυτοδιοίκησιν και τότε ακόμη διωρίσθησαν μουσουλμάνοι, εις τας μικτάς δε κοινότητας και πάλιν την πλειοψηφίαν διέθετον αυτοί οι μουσουλμάνοι εις τε την αυτοδιοίκησιν και λοιπούς οργανισμούς.

Η εκπαίδευσις ετέλει βεβαίως υπό την προστασίαν του Κράτους, ου ήττον δια τας μουσουλμανικάς Κοινότητας, διωρίσθησαν μισθοδοτούμενοι ως και οι λοιποί υπάλληλοι, διδάσκαλοι της μουσουλμανικής θρησκείας, οίτινες κατ' αυτήν ακόμη την περίοδον της κατοχής, όπου οι μουσουλμάνοι ενέσπειρον τον όλεθρον και την καταστροφήν εις τα χριστιανικά χωρία, οι διδάσκαλοι ούτοι εμισθοδοτούντο παρά του Δημοσίου ταμείου.

Το άκρον άωτον της ανεκτικότητος του κράτους και της αψόγου πολιτικής αυτού, έναντι της μειονότητος ταύτης, απετέλεσαν ο διορισμός διδασκάλων της Αλβανικής γλώσσης !!!! εις πολλά χωρία, καίτοι οι αρμόδιοι εξ αδιασείστων στοιχείων, εγνώριζων ότι ησκείτο εις την περιφέρειαν Τσαμουργιάς αντεθνικωτάτη προπαγάνδα εκ μέρους προυχόντων μουσουλμάνων, εξυπηρετούντων τα αλβανικά συμφέροντα εις βάρος της ακεραιότητος της Ελλάδος, ήτις μετά τόσης στοργής περιέβαλεν αυτούς.

Η αγροτική ασφάλεια είχεν αποκατασταθή πλήρως, τα κατώτερα δε όργανα αυτής δια τας μουσουλμανικάς κοινότητας διωρίζωντο εκ μουσουλμάνων. Η δικαιοσύνη απενέμετο εξ ίσου και άνευ ουδεμίας απολύτως διακρίσεως, είναι δε γεγονός αναμφισβήτητον ότι εις πολλάς περιπτώσεις ποινικών υποθέσεων τα δικαστήρια επεδείκνυον υπέρμετρον επιείκειαν προκειμένου περί μουσουλμανικών, δια λόγους βεβαίως υπερτέρας και αυτονοήτου σκοπιμότητος.

Εις την άσκησιν των εκλογικών των δικαιωμάτων ήσαν απολύτως ελεύθεροι, αι δημόσιαι υπηρεσίαι ήσαν πάντοντε εις την διάθεσίν των, ασφαλώς δεν θα είχον και ενεργότεραν ανάμιξιν εις την διοίκησιν, αφού εκέκτηντο την ελληνικήν υπηκοότητα, εάν δεν ήσαν κατά το σύνολον αγράμματοι.

Δια να καταδειχθή το μέγεθος της πολιτικής αυτών ελευθερίας περιορίζομαι μόνον εις το να αναφέρω ότι ο άλλοτε Πρόεδρος της Κοινότητος Μαργαριτίου Γιασίν Σαντίκ, όστις κατά την διάρκειαν της κατοχής απέβη ο τρομερότερος δικαστής των χριστιανών, είχεν εξελιχθή εις σημαίνοντα πολιτικόν παράγοντα, ρυθμίζοντα και αυτήν ακόμη την θέσιν δημοσίων υπαλλήλων, οίτινες εις τούτον κατέφευγον οσάκις επεθύμουν να επιτύχουν άδειαν, μετάθεσιν κλπ.

Είναι δε αξιοσημείωτον το γεγονός ότι κατά το έτος 1936 συνεταξίδευσεν από Πρέβεζαν εις Ιωάννινα δι' αυτοκινήτου μετά του Γενικού Διοικητού Ηπείρου, ανώτερος δε κρατικός λειτουργός κατελθών εξ Ιωαννίνων εις Πρέβεζαν ίνα υποδεχθή και συνοδεύση τον αφιχθέντα Γενικόν Διοικιτήν, δεν ηξιώθη της τιμής να λάβη θέσιν εντός του αυτοκινήτου τοποθετηθείς πλησίον του σωφέρ, διότι η θέσις αυτή, μοναδική άλλως τε, κατείχετο παρά του Γιασίν Σαντίκ, καθημένου παραπλεύρως του Γενικού Διοικητού.

Η Αγροτική τράπεζα εχορήγη δάνεια καλλιεργητικά μακροπρόθεσμα και θμηνα, ου μόνον ανευ ουδεμίας διακρίσεως αλλά τουναντίον μεγαλύτερα ποσά εις τους μουσουλμάνους πράγμα όπερ προεκάλεσεν την αγανάκτησιν και τα εύλογα παράπονα των χριστιανών. Αι φορολογικαί υπηρεσίαι επεδείκνυον πνεύμα επιείκειας έναντι των μουσουλμάνων προς ους παρείχον πάσαν δυνατήν φορολογικήν διευκόλυνσιν και κυρίως μετά την αναγκαστικήν απαλλοτρίωσιν των τσιφλικίων, οι ιδιοκτήται των οποίων προέβαλον πάντοτε το ζήτημα τούτο ως αιτιολογικόν αξιώσεων πάσης φύσεως.

Διευκρίνιση: (Αναδημοσίευση απο την εφημερίδα Τα Νέα Του Μαργαριτίου, στο φύλλο Απριλίου του έτους 1982).

<<Η φωτογραφία κάτω είναι τραβηγμένη τις μέρες απελευθέρωσης του Μαργαριτίου από τον Τουρκικό ζυγό, (23-2- 1913). Είναι από απόκομμα εφημερίδας της εποχής εκείνης (δεν διασώθηκε ο τίτλος) που μας έστειλε ο κ. Ανδρέας Πάκος. Από τα πρόσωπα που εικονίζονται είναι προς το παρόν γνωστά τα ονόματα του Ανθυπολοχαγού που αναφέρεται στη λεζάντα και του Θωμά Πάκου, πατέρα του Ανδρέα (με την ρεμπούμπλικα).

Κάτω από την φωτογραφία γράφει:

<< Ο μουφτής και οι Αλβανοί πρόκριτοι του Μαργαριτίου έχοντας εις στο μέσον τον έφεδρον ανθυπολοχαγόν κ. Κωνσταντίνο Μπακούρον. Η φωτογραφία ελήφθη εις ανάμνησιν του εν Ιωαννίνους συγκροτηθέντος Πανηπειρωτικού συλλαλητηρίου. (Φωτογραφία του κ. Κόντου) >>

Ήταν τότε που οι μουσουλμάνοι δήλωναν έλληνες και ότι μαζί με τα αδέρφια τους χριστιανούς, θα πολεμήσουν στο πλευρό της μητέρας πατρίδας Ελλάδος !!! Δεν το έπραξαν όμως ούτε στον πρώτο ούτε και στον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, αντιθέτως στράφηκαν εναντίων της μητέρας πατρίδας Ελλάδας !!! Για αυτό όπως έστρωσαν έτσι και θα κοιμηθούν λέγαμε παλιά στο Μαργαρίτι). Η φωτογραφία και η λεζάντα που την συνοδεύει δεν αποτελεί μέρος της αναφοράς!)

Γενικώς η στάσις των Αρχών και της ελληνικής Διοικήσεως έναντι των μουσουλμάνων υπήρξεν τόσον φιλελευθέρα και αξιοπρεπής, ώστε να μη δύναται να συγκριθή προς την θέσιν των μειονοτήτων άλλων κρατών. Παρά πάντα όμως ταύτα οι μουσουλμάνοι της Τσαμουργιάς άπαντες αλβανικής καταγωγής, πλην των της Πάργας, καίτοι τοιούτων απελάμβανον προνομίων, εν τούτοις ουδέποτε ηθέλησαν να εκτιμήσωσι δεόντως την άψογον προς αυτούς στάσιν της ελληνικής Διοικήσεως, ειλικρινώς να αφομιωθώσι προς το

ελληνικόν στοιχείον, αποβάλλοντες ούτω από την ψυχήν το εμφολεύον εις αυτούς φυλετικόν μίσος κατά των χριστιανών.

Εις ολόκληρον την περιφέρειαν (Τσαμουργιάς) παρατηρείτο ζωηρά προπαγανδιστική κίνησης εις βάρος των Ελληνικών συμφερόντων και της Ελληνικής ακεραιότητας, πάντοτε δε το τμήμα τούτο το εθεώρουν ως αναπόσπαστον μέρος της αλβανικής επικράτειας. Η αντεθνική αυτή κίνησης κατευθύνετο εκ του εσωτερικού της Αλβανίας και ενισχύετο υπό των αλβανικών και ιταλικών Προξενείων Ιωαννίνων και Κέρκυρας. Η διεύθυνσης των διπλωματικών τούτων γραφείων υπό το πρόσχημα της προστασίας των μειονοτήτων ετέλει εν διαρκεί επικοινωνία μετά των προυχόντων του τμήματος τούτου, οίτινες εκμεταλλεζόμενοι την αμάθειαν των ομοθρήσκων των υπέσχοντο εις αυτούς την δημιουργίαν μεγάλης Αλβανίας ήτις θα περιελάμβανε ολόκληρον την Ηπειρων μέχρι Κρυονερίου, ή, έστω μέχρι Πρεβέζης, οπότε ο μουσουλμανικός πληθυσμός θα εγνώριζεν υπό την σκέπη της Αλβανίας ημέρας εθνικού μεγαλείου και οικονομικής ευμάρειας, αφού το πλείστον των χριστιανών θα εξηναγκάζετο εις εκπατρισμόν.

Οι εν λόγο προύχοντες ανήκοντες κυρίως εις την τάξιν των γαιοκτημόνων αμόρφωτοι και ούτοι δεν ηδύναντο να κατανοήσωσι ότι οιαδήποτε εξέλιξης της καταστάσεως δεν ήτο δυνατόν να ανακόψει το επικρατούν απανταχού ριζοσπαστικών ρεύμα, αναγκαία συνέπεια της εξελίξεως των λαών και ότι οιαδήποτε διοικήσεις δεν ήτο δυνατόν να ανεχθεί την ύπαρξιν τσιφλικούχων και μεγαλοκτηματιών πολύ δε περισσότερων ότι η απαλλοτρίωσις των τσιφλικιών και η αποκατάστασις των ακτημόνων απετέλει μέτρον αναπότρεπτων κοινωνικής ανάγκης. Αντιθέτως παραγνωρίζοντες τους φυσικούς τούτους νόμους της εξελίξεως ενόμιζον ότι θα ήτο δυνατή η εκ νέου επανάκτησις των ιδιοκτησιών των και η διατήρησις του συστήματος του ραγιαδισμού, επιβάλλοντας αδιάκοπων εργασίαν των πολλών επ, ωφέλεια ορισμένων ατόμων διά να απολαμβάνουν ούτοι όλων των αγαθών.

Όλην την νοσηράν ψυχοσύνθεσιν των (Τσάμηδων) και τους ενδόμυχους αυτών πόθους, βλέπομεν εκδηλουμένους εν όλη αυτών τη εκτάσει τας πρώτας στηγμάς της κηρύξεως του Ελληνοϊταλικού πολέμου καίτοι και προτερων ακόμη και δη αφ, ότου το ραδιόφωνον των Τιράνων ήρξατο ασχολουμένων με γελοίους ισχυρισμούς περί δήθεν καταδυναστεύσεως των μειονοτήτων και περί διώξεων του λήσταρχου Νταούτ Χότζα, ον τινα απεκάλουν εθνικών ήρωα, ήτο ζωγραφισμένη εις τα πρόσωπα αυτών, η ικανοποίησης διά την

επικίνδυνων εξέλιξιν των σχέσεων μεταξύ Ελλάδος και Ιταλίας, την αναπόφευκτων ρήξιν την οποίαν και εγνώριζον οι ηγήτορες των και απέβλεπον οι λοιποί, ανέμενον δε την έμπρακτων εκδήλωσιν ταύτης ως ημέραν εθνικής των απολυτρώσεως, διότι επίστεβον απολύτως ότι η διάλυσις της Ελλάδος θα ήτο ζήτημα ημερών μόνον.

Ούτω τας απογευματινάς ώρας της 28ης Οκτωβρίου 1940 ομού μετά των Ιταλικών στρατευμάτων εισέβαλαν εις Φιλιάτας δυο σώματα ατάκτων ενόπλων καταγομένων κατά το πλείστον εκ (Τσαμουργιάς).

Επικεφαλής αυτών ήσαν οι:

1) Αζίζ Τσάμης εκ Γιάνναρης Κονισπόλεως και 2) Σκεντέρ Τσάμης (τέως Γεώργιος Καμμένος) εκ Μαλουνίου Φιλιατών, χριστιανός εξισλαμισθείς υπό του εκ Καλπακίου Φιλιατών Χασάν Πιλάφι, εξυπηρετούντος την αλβανικήν προπαγάνδαν. Ούτος είχεν εγκαταλείψει το Ελληνικόν έδαφος από του έτους 1917 ακολουθήσας τους Ιταλούς ευρισκόμενος δε εις Κονίσπολιν επέτυχεν την κατάταξιν εις την αλβανικήν Χωρ/κήν του ανωτέρω Γεωργίου Καμμένου, όν τινα μετενώμασεν εις Σκεντέρ Τσάμην. Είναι αληθές ότι η νέα αυτού πατρίς η Αλβανία εξετίμησε τον νεοφώτιστον τούτον αλβανόν φθάσαντα μέχρι του βαθμού του Μοιράρχου, από τας απογευματινάς δε ώρας της 2ης Οκτωβρίου 1940 επικεφαλής ατάκτων εισέβαλεν εις το Ελληνικόν έδαφος αγωνιζόμενος ο άθλιος κατά της ελευθερίας της γενέτειρας του Ελλάδος και την απαλλαγήν της από της (Ελληνικής δουλείας).

Μετά των ατάκτων τούτων εισήλθεν την αυτήν ημέραν εις Φιλιάτας και ο διοργανωτής των ατάκτων τούτων μεγαλοκτηματίας και γνωστός διά την μετέπειτα δράσιν του Ρετζέπ Πλιάκος εκ Κονισπόλεως. Τα ως είρηται σώματα των ατάκτων ήσαν δημιουργήματα της στιγμής δι, εθελουσίας επιστρατεύσεως, πράγμα όπερ καταδεικνύει τας προθέσεις αυτών και τας έναντι της Ελλάδος διαθέσεις των. Ευθύς άμα τη εισβολή των εις το Ελληνικόν έδαφος επελήφθησαν του προσφιλούς εις αυτούς έργου της διαρπαγής και λεηλασίας των χριστιανικών καταστημάτων και οικιών μέχρι και του πλέον ευτελούς αντικειμένου.

Ας είδομεν όμως ποία η στάσης των εντοπίων μουσουλμάνων. Ούτοι πανηγυρίζοντες την απελευθέρωσιν των από την (Ελληνικήν τυραννίαν) απέβησαν οι ρυθμιστέ της καταστάσεως ήτις περιήλθεν εξ ολοκληρου εις τας χείρας των. Πρώτη αυτών πράξις ινα εξαλειφθεί παν ίχνος Ελληνισμού υπήρξεν, η υποχρεώσεις των χριστιανών να αντικαταστήσουν τα

καπέλλα των διά σκούφων αλβανικών λευκών (κιουλάφια). Επηκολούθησεν η σύλληψη πλειάδος χριστιανών και η φυλάκιση αυτών και ο βασανισμός των, κατά τον πλέον απάνθρωπων τρόπον. Μεταξύ δε αυτών και ο εις Φιλιάτας εγκατεστημένος έμπορος Στέφ. Γραμματικός. Την αυτήν ημέραν εισέβαλον οι Ιταλοί συνοδευόμενοι υπό ατάκτων ενόπλων Τουρκαλβανών εις το χωρίον Πόβλα Φιλιατών μέχρι δε της επομένης είχε συντελεσθεί πλήρως, η διαρπαγή και λεηλασία απάσης της περιουσίας των χριστιανών. Ο περίφημος Νουρή Μπέη Ντίνος εισήλθεν και αυτός την αυτήν ημέραν εις το Ελληνικόν έδαφος και εγκατεστάθη εις το εν Λιόπεσι Φιλιατών σαράγι του Μπέη. Εκεί ήρξαντο προσερχόμενοι οι Τουρκαλβανοί Τσάμηδες και εδήλουν εθελουσίαν κατάταξιν, οπλιζόμενοι δε ηκολούθουν τον ιταλικόν στρατόν, παρά το πλευρόν του οποίου επολέμησαν κατά των Ελλήνων μετά φανατισμού πρωτοφανούς αγριότητος μείζονος και αυτής των Ιταλών, ως ολίγον κατωτέρω θέλω αναφέρει.

(Κάτω ο Παραμυθιώτης προσκυνημένος Νουρή Ντίνο με το άσπρο κουστούμι, στην Ηγουμενίτσα, που για τα τσιφλίκια και τα (αγαδιλίκια) είχε δολοφονήσει εκατοντάδες συγχωριανούς του χριστιανούς. Η φωτογραφία κάτω και η λεζάντα, δεν περιλαμβάνονται στην αναφορά).

Κατά την προέλασιν αυτήν εξεδηλώθη όλον το πολεμικόν μένος των μουσουλμάνων Τσάμηδων, οίτινες επιυροβόλουν εκ των οικιών τους εις Μαζαρακιάν και αλλαχού εις Έλληνας στρατιώτας. Οι περισσότεροι τραυματαίαι, οι διακομισθέντες εις Πάργαν εκ Μαζαρακιάς, Αγίας Μαρίνας κλπ, ετραυματίσθησαν υπό των μουσουλμάνων. Εις την μάχην της Φασκομηλιάς, ην έδωκαν οι Ιταλοι υποχωρούντες, έλαβον μέρος ου μόνων άτακτα στίφη Τουρκαλβανών, αλλά και αυτοί οι μουσουλμάνοι κάτοικοι του Χωρίου τούτου.

Επίσης εις την μάχην Μαλλί Μπάρδε (Αγίας Μαρίνης Ηγουμενίτσας) έλαβον μέρος περί τους 1.500 μουσουλμάνοι. Το κορύφωμα της εγκληματικής αυτών συνεργασίας μετά των Ιταλών και της δράσεως των κατά της Ελλάδος υπήρξεν η εξής σατανική επιπόνησις. Όταν έφθασεν εις Μαζαρακιάν σημαντική δύναμις εξ Ελλήνων στρατιωτών προελαύνουσα προς Ηγουμενίτσαν, και καταδιώκουσα τους υποχωρούντες Ιταλούς, κάτοικοι της Μαζαρακιάς μουσουλμάνοι, εκτελούντες προφανώς διαταγάς και οδηγίας των Ιταλών εγέμισαν οικιακών όμως του υγρού των αχύρων δεν μετεδίδοτο το πυρ, αλλά ανεδίδοντο εκ του κλιβάνου πυκνά νέφη καπνού.

Τούτο εχρησίμευσεν ως στόχος διά τα περιπολούντα ιταλικά αεροπλάνα, άτινα μετ, ολίγον εβομβάρδισαν την θέσιν εκείνην και εφονεύθησαν 7 Έλληνες στρατιώτες και 12 ημίονοι του στρατού. Τους υποχωρούντας Ιταλούς, οίτινες διά την διάσπασιν της αμυντικής γραμμής Καλαμά έφθασαν μέχρι Μαργαριτίου, μετά την ανασυγκρότησιν του στρατού μας και την ανάληψιν υπ, αυτού πρωτοβουλίας επιθέσεως, ηκολούθησαν πλείστοι όσοι Τουρκαλβανοί, όσοι δε παρέμειναν, δεν έπραξαν τούτο, διότι δεν επεκρότουν την εγκληματικήν δράσιν των ομοθρήσκων των, η διότι δεν επεθύμουν την συνεργασίαν των μετά των Ιταλών, αλλά διότι δεν ηδύναντο εις τόσον βραχύ χρονικόν διάστημα να μετακινήσωσι τας οικογενείας των και να συναποκομίσωσι και την κινητήν αυτών περιουσίαν.

Μετά την εκ νέου επάνοδον των Ελληνικών Αρχών εις τας θέσεις των εν Μαργαρίτιω, Ηγουμενίτσαν, Παραμυθίαν, Φιλιάτες κλπ, επόμενον ητο να ληφθώσιν στοιχειώδη μέτρα αποσκοπούντα ουχί εις την εξόντωσιν του μουσουλμανικού στοιχείου, αλλά αποκλειστικώς εις την διασφάλισιν απροσκόπου κινήσεως του στρατού μας δεδομένου ότι η προαναφερθείσα τακτική των τουρκαλβανών ουδεμίαν προφανώς παρείχεν εγγύησιν ομαλής κινήσεως του στρατού. Ως τοιούτον λοιπόν μέτρον στοιχειώδους

επαναλαμβάνομεν αμύνης, ήτο η συγκέντρωσις των προυχόντων και των πλέον ζωηρών τουρκαλβανών και ο περιορισμός αυτών εις στρατόπεδον συγκεντρώσεως εις το εσωτερικόν της Χώρας.

Διά να καταληφθεί πλήρως η υπέροχος και ευγενική συμπεριφορά των Ελληνικών Αρχών προς τους Τουρκαλβανούς τούτους, ας ληφθεί υπ, όψιν το γεγονός ότι την ημέραν των Χριστουγέννων 1940 ο Μητροπολίτης Κορίνθου, όπου εκρατούντο οι Τουρκαλβανοί, επεσκέφθη αυτούς και διένειμεν ενδύματα, τροφάς και άλλα είδη βοιωτικής ανάγκης. Εκ παραλλήλου αι οικογένειαι αυτών απελάμβανον πάσης προστασίας, ενισχύσεως διά συσσιτίων και άλλων παροχών, πάντα δε ταύτα απεδείκνυν τας προθέσεις της Ελληνικής Διοικήσεως, προθέσεις αιτινές πόρρω απείχον από του να αποβλέπουν εις την εξόντωσιν του μουσουλμανικού στοιχείου αν και οιαδήποτε κατ, αυτών ενέργεια θα ήτο δεδικαιολογημένη κατόπιν της αχαράκτριστου και εγκληματικής αυτών διαγωγής έναντι του χριστιανικού στοιχείου και των Ελλήνων στρατιωτών.

Τοιαύτη ήτο εν γενικές γραμμές η κατάστασις μέχρι της 20ης Απριλίου 1941, οτε επήλθεν η κατάρρευσις του Ελληνοϊταλικού μετώπου και η συνθηκολόγησις του στρατού της Ηπείρου. Πρώτη των Ιταλών πράξις ήτο η απελευθέρωσις των εις στρατόπεδα συγκεντρώσεως κρατουμένων Τουρκαλβανών, οίτινες επανηλθον άπαντες σώοι και αβλαβείς εις τας εστίας των, εξαίρετων και τούτο δείγμα της ανωτερότητος της Ελληνικής φυλής εν αντιθέσει προς τους βάρβαρους συμμάχους των Τουρκαλβανών Ιταλούς και Γερμανούς, των οποίων την συμπεριφοράν έναντι των κρατουμένων υπ αυτών εις στρατόπεδα συγκεντρώσεως καταδικάζει σήμερον ολόκληρος η πεπολιτισμένη ανθρωπότης, ως βαρβαρων και απάνθρωπων.

Η Ιταλική κατοχή επέτρεψε την ελευθέραν επικοινωνίαν μετά της Αλβανίας, ταύτης δε εν συνδυασμό και προς τον αφοπλισμόν πάσης πρωτοβουλίας των τύποις μόνον διατηρηθεισών Ελληνικών Αρχών, επέτρεψε την είσοδον εις το Ελληνικόν έδαφος και αποκλειστικώς εις το τμήμα τούτο του Νομού Θεσπρωτίας όλων των φυγοδίκων, φυγοποιίνων κλπ εγκληματικών στοιχειων, άτινα διωκόμενα παρά των Ελληνικών Αρχών διά ληστείας, φόνους ως και άλλα αδικήματα του κοινού Ποινικού Δικαίου ήχων καταφύγει εις το αλβανικόν έδαφος. Μεταξύ τούτων συμπεριλαμβάνεται και ο περίφημος Γιασίν Σαντίκ εκ Μαργαριτίου περί ου ανωτέρω εγένετο λόγος.

Ούτος διετελέσας Πρόεδρος Κοινότητας Μαργαριτίου διέπραξεν πλείστας όσας απάτας εις βάρος των ομοφύλων του και της κοινοτικής περιουσίας και πλαστογραφίας προς σφετερισμόν χρημάτων της Κοινότητας κατεδικάσθη επανειλημμένως εις ειρκτήν και πρόσκαιρα δεσμά. Ινα δε αποφύγη την σύλληψιν κατέφυγεν εις Αλβανίαν, όπου βραδύτερον μετέφερεν την οικογένειαν του, αφού διά πληρεξούσιου επώλησεν ολόκληρον την περιουσίαν του προς αποφυγήν κατασχέσεως της εκ μέρους των υπ, αυτού εξαπατηθέντων και της νέας Διοικήσεως της υπ, αυτού καταληστεφθείσης Κοινότητας Μαργαριτίου.

Αυτός λοιπόν ο μικρός και άσημος ποιμήν μέχρι του έτους 1920 ο τόσον εξυηρητηθείς παρα της Ελληνικής Διοικήσεως και τόσον εκτιμηθείς παρά των κρατικών Αρχών, χάρις δε αποκλειστικώς εις την εύνοιαν ορισμένων πολιτικών προσώπων αναδειχθείς εις σημαίνοντα παράγοντα και ιθύνουσαν σημαντικήν κινητήν και ακίνητον περιουσίαν, αυτός λοιπόν λέγω υπήρξεν ο θανάσιμος διώκτης του χριστιανικού στοιχείου της περιφέρειας μας ενισχυόμενος ποικιλοτρόπως παρά των Ιταλών, οίτινες εγκληματικών διαθέσεων των βαρβάρων τουρκαλβανών εις τας υποδείξεις και εισηγήσεις των οποίων έδιδον απόλυτον πίστιν και οδήγουν αθώους χριστιανούς προ του εκτελεστικού αποσπάσματος αποκλειστικώς και μόνον ινα ικανοποιήσουν τους πόθους των συνεργατών των Τουρκαλβανών, εις τας ψυχάς των οποίων πάντων ανεξαιρέτως αδιακρίτως φύλου και ηλικίας ενεφώλευεν άσβεστον μίσος κατά των χριστιανών, των οποίων επεθύμουν την ολοκληρωτικήν εξόντωσιν.

Αυτός επαναλαμβάνω ο επισκεπτόμενος ελευθέρως τα γραφεία των δημοσίων υπηρεσιών μέχρι των υπουργικών γραφείων και εξυηρητούμενος παρ, αυτών, απετέλεσεν μετά την κατοχήν την ιθύνουσαν δύναμιν της Ιταλικής στρατιωτικής Διοικήσεως και ετέθη επικεφαλής πολυμελούς συμμορίας ενόπλων Τουρκαλβανών, ήτις περιήρχετο τα χριστιανικά Χωριά της περιφέρειας μας λεηλατούσα, ξυλοκοπούσα και εν μια λέξει διασκορπίζουσα τον όλεθρον, το πένθος, την καταστροφήν και την ατίμωσιν. Αυτός τέλος υπήρξεν οδιοργανωτής του αιμοσταγούς εκτελεστικού αποσπάσματος αποτελεσθέντος αποκλειστικώς εξ εγκληματιών μη οροδούντων προ ουδενός, ως ο Λιούτ Κάνε εκ Κουρτεσίου, δραπέτης των φυλακών, Τζαμαλής Μούρτος εκ Μαζαρακιάς, δις καταδικασθείς εις θάνατον και λοιπέ προσωπικότητες του εγκληματικού πανθέου, επικεφαλής δε τούτων ετοποθέτησεν τον Νταιλάν Φερχάτ Μουρτεζάν εκ Βραχωνάς Ηγουμενίτσης, διάσημων λαθρέμπορων καταδικασθέντα επανειλημμένως επί λαθρεμπορία,

παράνομον οπλοφορίας κλπ.

Ας μοί επιτραπεί πρωτίστως να ομολογήσω αδυναμίας περιγραφής εν όλη αυτής τη εκτάσει της δράσεως του τρομοκρατικού και εξοντωτικού τούτου αποσπάσματος η πολιτεία του οποίου ασφαλώς θα έφευγεν εις δυσχερή θέσιν και τον πλέον δυνατόν συγγραφέα, προκειμένου να δώσει όλην την εικόνα των τρομοκρατικών πράξεων της εν λόγω συμμορίας.

Αλλά δεν ήτο μόνον το απόσπασμα τούτο όπερ είχε αναλάβει το εξοντωτικών έργων των χριστιανών. Άπαντες οι Τουρκαλβανοί κάτοικοι του τμήματος της Ηπειρωτικής γής από ηλικίας 12 μέχρι 70 ετών ήσαν οπλισμένοι, πολλοί δε τούτων έφευρον στρατιωτικάς στολάς ινα εξαπατώσι τους χριστιανούς και μη εγκαταλείψωσι τα Χωριά των όταν διέκρινον αυτούς μακρόθεν ερχόμενους και ούτω εκτελώσι καλύτερων το καταστρεπτικών αυτών έργων, δεδομένου ότι αι Ιταλικέ Αρχαί συνίστων πάντοτε εις τους χριστιανούς να μη φοβούνται τους Ιταλούς στρατιώτας και να μη εγκαταλείψωσι τας εστίας των.

Πολλάκις επίσης εδημιουργούντο μικτά αποσπάσματα εξ Ιταλών και Τουρκαλβανών περιερχόμενα τα χριστιανικά Χωριά συλλαμβάνοντα τους χριστιανούς, ούς υπέβαλον εις μύρια όσα βασανιστήρια, πολλούς τούτων συνελάμβανον και με φανταστικάς κατηγορίας περί δήθεν κατοχής όπλων, συνομωσίας κατά του στρατού κατοχής κλπ. Τους παρέδιδον εις την Ιταλικήν Διοίκησιν και άλλους μεν εφυλάκιζον και εξυλοκόπουν μέχρις αίματος, άλλους παρέπεμπον εις στρατοδικεία παρ, ων κατεδικάζοντο εις βαρυτάτας πεινάς, άλλους απέστελον εις το εσωτερικών της Ιταλίας, ως ομ ή ρους, άλλαι δε ένοπλαι ομάδες μουσουλμάνων ελεηλάτουν τας οικίας των. Είναι αληθές ότι η εξώφθαλμος αυτή συνεργασία μεταξύ Ιταλών και Τουρκαλβανών και η φανερά πλέον συναδέλφωσης αυτών απεθράσυνεν εις σημείων αφάνταστων τους τελευταίουςτούτους, οίτινες υπό την προστασίαν της Ιταλικής Διοικήσεως διέπρατον παντός είδους και μορφής εγκλήματα ουχ ήτων όμως είναι εξ ίσου αληθές ότι η στάσης των Τουρκαλβανών απετέλει καθαρών και έμπρακτων εκδήλωσιν της ενδιάθετου αυτών εγκληματικής βουλήσεως και του μίσους των κατά των χριστιανών, διότι εν εναντία περιπτώσει θα ηδύναντο κάλλιστα να συνταφτίσωσι την τύχην των μετά των χριστιανών και να επιδίδονται εις τας ειρηνικάς αυτών εργασίας εφ, όσον και αυτοί Έλληνες πολλήται γεννηθέντες και ανατραφέντες εν Ελλάδι αναμνησκόμενοι όπως θα έπρεπε μετ, ευγνωμοσύνης της έναντι αυτών συμπεροφοράς της Ελληνικής Διοικήσεως και διότι,

εάν δεν συνεσκότιζεν την διάνοιαν αυτών το πάθος και το μίσος, θα εσκέπτοντο ωριμότερων και θα διέβλεπον ότι οιαδήποτε και αν ήτο η έκβασης του πολέμου δεν ήτο δυνατόν να εκπληρωθώσιν οι σκοποί των και να ικανοποιηθώσιν οι πόθοι των εφ, όσον εστερούντο ηθικού ερείσματος, αλλά εστηρίζοντο εις την επιβίωσιν μιας μειονότητας εκ 18.00 εις βάρος τριπλάσιων και περισσοτέρων χριστιανών του τμήματος τούτου της Ηπείρου.

Ειδικώς διά την περιφέρειαν της Υπο. Χωρ/κής. Μαργαριτίου πρώτη εκδήλωσης της υιοθετήσεως υπό των Ιταλών των κακόβουλων εισηγήσεων και υποδείξεων των Τουρκαλβανών, υπήρξεν η κατά την 13ην Ιουνίου 1941 σύλληψης του Ιερέως Καρτερίου Ανδρέου Βασιλείου, γνωστού διά την εθνικήν αυτού δράσιν και πέραν ακόμη των ορίων της περιφέρειας μας, μετά των τριών υιών του Βασιλείου, Θωμά και Φιλίππου εις βάρος των οποίων εσηματισθη δικογραφία επί εσχάτη προδοσία πλουτισθείσα με στοιχεία προερχόμενα αποκλειστικώς εκ Τουρκαλβανών και παρεπέμφθησαν εις το Ιταλικών στρατοδικείον Ναυπάκτου, παρ, ου κατεδικάσθησαν εις ποινήν πρόσκαιρων δεσμών, πλήν του Ιερέως Ανδρέου Βασιλείου, αφεθέντος ελεύθερου ινα δολοφονηθεί, βραδύτερον ολίγον έξωθη του Χωρίου Μαζαρακιάς και εις απόστασιν εκατόν (100) μέτρων περίπου από του ιταλικού Σταθμού Μαζαρακιάς παρά Τουρκαλβανών, χωρίς ουδεμία να καταβληθεί προσπάθεια προς σύλληψιν των γνωστών δραστών της πράξεως ταύτης.

Η περίπτωσις αυτή ενεθάρρυνε τους Τουρκαλβανούς, οίτινες εκ του εμφανούς πλέον ήρξαντο του εξοντωτικού αυτών κατά των χριστιανών Ελλήνων έργου. Φυσική συνέπεια της δημιουργηθείσης και από ημέρας εις ημέραν επιδεινούμενης καταστάσεως διά τους χριστιανικούς πληθυσμούς, κατάστασις η οποία ενέλαβεν εις κίνδυνων και αυτήν ακόμη την ζωήν των και κυρίως τους οικούντας εις χωριά γειτνιάζοντα προς μουσουλμανικά τοιαύτα, υπήρξεν η εγκατάλειψης των εστιών των μετά των εν αυτής υπάρχόντων και η αναζήτησις καταφυγίου εις περιοχάς όπου ο εκ των μουσουλμάνων κίνδυνος δεν ήτο επί θήρες.

Αρχήν της ομαδικής αυτής μετοικήσεως εποιήσαντο οι κάτοικοι του χωρίου Καρτερίου περιβαλλομένου πανταχόθεν υπό χωριών αμιγούς τουρκαλβανικού πληθυσμού. Ως επέμενων κατά του ερημωθέντος πλέον χριστιανικού τούτου χωρίου επέδραμον οι Τουρκαλβανοί κάτοικοι των γειτονικών χωριών Μαζαρακιάς, Συκοχωρίου και Κουρτεσίου και αφού διήρπασαν παν ότι ανεύρων εις κινητά, κατέστρεψαν απάσας τας οικίας εισελθόντες δε εις την

Εκκλησίαν του χωρίου και αφού κατέστρεψαν πάντα τα ιερά σκεύη της Εκκλησίας παρεμόρφωσαν τας αγίας εικόνας διά παντός βέβηλου μέσου εκδηλώσαντες ούτω διά μια ακόμη φοράν όλα τα κακούργα αυτών ένστικτα έτι δε και την ασέβειαν και προς αυτά τα θεία, διά τα οποία πρέπει να ομολογήσωμεν ότι πρότερων ησθάνοντο σεβασμόν τινά. Όσον αφορά τας ακίνητους των χριστιανών περιουσίας, ταύτας κατέλαβον οι Τουρκαλβανοί οίτινες και ενεμήθησαν ταύτας ανενοχλήτος και προς αποκλειστικών όφελος αυτών μέχρι της αποχωρήσεως των Γερμανών.

Την οδόν της μετοικήσεως ηκολούθησαν και οι χριστιανοί κάτοικοι Μαργαριτίου διαισθανόμενοι ότι και αυτών η ζωή δεν απετέλει πλέον αναφαίρετων αυτών δικαίωμα, αλλά ευρίσκετο εις χείρας των τυράννων Τουρκαλβανών κυρίως δε επετάχυνε την αναχώρησιν των εκείθεν, η έξωθη της κωμοπόλεως άγρια δολοφονία των χριστιανών Γεωργίου Γκέρτζου και Αθανασίου Παπαδιαμάντη, των οποίων τα πτώματα ανευρέθησαν εις οικτράν κατάστασιν εντός ερειπωμένου κτιρίου κεκαλυμμένα διά λίθων, στις κούλιες του Μουσά Αγά.

Μετά άλγους ψυχής οι επιζήσαντες κάτοικοι του Μαργαριτίου οι επανελθόντες ήδη εις τας εστίας των, αναμνησκονται της θλιβεράς εκείνας ημέρας του Μεγάλου Σαββάτου έτους 1942 ότε, οι χριστιανοί, έστω και υπόδουλοι ανέμενον να εορτάσουν ουχί βεβαίως διά πανηγύρεων και κωδωνοκρουσιών, αλλά διά της σκέψεως των την Ανάστασιν του Θεανθρώπου και μυστικός να παρακαλέσωσι τον Σωτήρα του κόσμου όπως ειλεός γένη τοις ταπεινής δούλης του και χαρίσει εις τους αγωνιζόμενους (νίκας κατά βαρβάρων), αυτοί εγκατέλειπον τας εστίας των και τα υπάρχοντά των και κατευθύνοντο προς εκεί, όπου θα ενόμιζον ότι ο κατά της ζωής των κίνδυνος δεν θα ήτο άμεσος.

Οι Τουρκαλβανοί χαίροντες και αγαλλόμενοι διά την οικτράν κατάστασιν των μέχρι προ τίνος συμπατριωτών των, τους οποίους ήχων συμπαραστάτας εις όλας τας βιοτικές αυτών ατυχίας και ανάγκας, αλλά και τρίζοντες τους οδόντας των, επεδόθησαν αμέσως εις το έργον της λεηλασίας των οικιών και καταστημάτων. Την αυτήν τύχην είχων και όλοι οι χριστιανοί κάτοικοι των χωριών των γειτνιαζόντων προς μουσουλμανικά τοιαύτα ως οι των Αργυροτόπου, Πλαταριάς, Αγίας Μαρίνας, Πέστιανης, Γραικοχωρίου κλπ. Της περιφέρειας Ηγουμενίτσης, πάντων δε τούτων η μεν κινητή περιουσία διηρηπάγη, η δε ακίνητος κατελήφθη υπό των Τουρκαλβανών. Κυρίως οι

κάτοικοι των χριστιανικών τούτων χωριών κατέφυγον εις την περιφέρειαν Φαναρίου κατοικουμένην υπό αμιγούς χριστιανικού πληθυσμού και όπου λόγω του κατ, εξοχήν πρόσφορου διά γεωργικάς εργασίας εδάφους ανεύρισκαν ευχερέστερον εργασίαν, ήτις να διησφάλιζεν εις αυτούς τουλάχιστον τους πόρους έστω και στοιχειώδους συντηρήσεως.

Τούτο βεβαίως δεν εξυπηρετεί τα απώτερα σχέδια και τους βαθύτερους σκοπούς των Τουρκαλβανών, των οποίων ενδομύχως πόθος ήτο η οπωσδήποτε εξόντωσης του χριστιανικού στοιχείου της Τσαμουργιάς, διότι ούτω ευχερής πλέον θα ήτο η απόσπασης του τμήματος τούτου από της Ελληνικής Επικράτειας και η προσάρτησης του εις την Αλβανίαν. Και προς τούτοις ήρξατο καταβαλλομενη εντέχνως και συστηματική προσπάθεια όπως πεισθούν αι Ιταλικέ Αρχαί κατοχής να ενεργήσουν εκκαθαριστικά επιχειρήσεις προς την περιοχήν του Φαναρίου, οπότε θα ηδύναντο και οι Τουρκαλβανοί ακολουθούντες τους Ιταλούς να ικανοποιήσωσι την επιθυμίαν των.

Κυρίως εξεμεταλλεύοντο το γεγονός της δημιουργίας αμυντικής γραμμής εκ μέρους ενόπλων Χριστιανών, οίτινες πράγματι ήχων προσφύγει εις το μέτρον τούτο, ουχί βεβαίως διά να παρεμποδίσωσι την κάθοδον των Ιταλών προς Φανάριον, αλλά τυχόν μεμονωμένην επιδρομήν Τουρκαλβανών, μέτρον επιβληθέν από λόγους αυτοαμύνης, αφού αι μεν Ελληνικέ Αρχαί ουδεμίαν διέθετον δύναμιν η ήχων ευχέρειαν δράσεως κατά των Τουρκαλβανών, αι δε Ιταλικέ Αρχαί συνειργάζοντο πλέον εμφανώς μετ, αυτών τους οποίους ενισχύον δι, όπλων και πυρομαχικών.

Το μέτρον δε τούτο απεδείχθη αποτελεσματικών οσάκις ηθέλησαν οι Τουρκαλβανοί να επιχειρήσωσι κάθοδον προς την περιοχήν Φαναρίου, μάλιστα δε εις μίαν τοιαύτην επιχείρησιν, επενέβησαν και οι Ιταλοί περί τους 800 περίπου, οίτινες εισβάλλοντες εις τα χριστιανικά χωριά Σπαθαραίου, συνέλαβον πάντας τους εβρεθέντας εκεί κατοίκους, εξ ων τρείς εξετελέσθησαν έξωθη του Σχολείου του χωριού υπό των Τουρκαλβανών κατ, εντολήν των Ιταλών.

Εις το σημείων αυτό ας μοι επιτραπεί να κάμω μίαν παρένθεσιν και να επανέλθω εις τον Δεκέμβριον του 1942, ότε εφονεύθη έξωθη του Χωριού Μορφάτι ο περί ου πολύς ανωτέρω εγένετο λόγος διάσημος Γιασίν Σαντίκ. Τούτον ηθέλησε να απολέσει η Θεία Πρόνοια δι, ο και τον εμώρανε. Ενώ

προφανώς εγνώριζεν τας δι αυτόν αντιλήψεις των Χριστιανών και ενώ θα έπρεπε να λαμβάνει πάντοτε στοιχειώδη μέτρα προστασίας εαυτού, τόσον ετυφλωθη από την δόξαν και την αίγλην την οποίαν απέκτησεν μεταξύ των ομοθρήσκων του, διά την επιτυχή υπ, αυτού διεύθυνσιν του αντιχριστιανικού αγώνος, εν τούτοις περιήρχετο τα χριστιανικά χωριά και τας ποιμενικάς εγκαταστάσεις των παραχειμαζόντων συμπολιτών του Μουσουλμάνων.

Εάν τώρα επιθυμεί τις να πληροφορηθεί τους σκοπούς των τοιούτων περιουσιών του, θα διακριβώσει ότι απέβλεπεν αποκλειστικός εις την διαρπαγήν και την εκβίασιν, διά του τρόπου δε τούτου είχε αποκτήσει ολόκληρον ποιμνιον απεσκόπει δε εις το να αυξήσει όσον το δυνατόν περισσότερων την περιουσίαν του μεθ, ο να αναχωρήσει συναποκομίζων και τα υπάρχοντα του διά το εσωτερικον της Αλβανίας, προβλέπων προφανώς ποίον θα ήτο το τέλος της εγκληματικής διαγωγής των ομοθρήσκων του. Επιστρέφων λοιπόν από μιαν τοιαύτην επιχείρησιν από την οποίαν απεκόμισεν περί τα 110 πρόβατα εβρέν οικτρόν τέλος η μάλλον το αρμόζον τέρμα της ταραχώδους και μεστής εγκληματικών πράξεων ζωής του. Ο θάνατος τούτου γνωσθείς εις Μαργαρίτιον προεκάλεσεν εξέγερσιν, 500 δε και πλέον Τουρκαλβανοί εξεστράτευσαν κατά της περιοχής εκείνης, σημειωτέον ότι τρεις σκηνίται κτηνοτρόφοι μεταβάντες εις Μαργαρίτιον με φορτία καυσόξυλων προοριζομένων διά την οικίαν αυτού του Γιασίν Σαντικ, εξετελέσθησαν, χωρίς και γνώσιν ακόμη να έχουν του φόνου όστις έλαβεν χώραν εις απόστασιν τριών περίπου ωρών από Μαργαρίτιον. Οι επιδρομείς όσους χριστιανούς συνήνητησαν καθ, οδόν τους συνέλαβον και τους εξετέλεσαν κατά τον πλέον αγριότερων τρόπον.

Εντός του Χωριού Σπαθαραίοι είχε παραμείνει ο ιερεύς του χωριού Σπυρίδων Νούτσης και ο Πρόεδρος της Κοινότητος Βασίλειος Τσούπης. Αμφότερους τους συνέλαβον και οδήγησαν εις Μαργαρίτιον, όπου μετά πρωτοφανή βασανιστήρια εξετέλεσαν, μάλιστα δε περί του ιερέως υπάρχει η πληροφορία ότι κατά την διαδρομήν από Σπαθαραίους εις Μαργαρίτιον επέβησαν επ, αυτού κατά σειράν πολλοί Τουρκαλβανοί εκεί δε επέθηκαν επ, αυτού σάγμα και χαλινόν δίκηνδε μεταγωγικού οδηγηθεί εις τον τόπον της εκτελέσεως, 22 εν όλο οικογένεια θρηνούσι την απώλειαν προσφιλών των υπάρξεων κατά την εποχήν εκείνην. Επανέρχομαι ήδη εις το σημείων της επιδρομής κατά του χωριού Σπαθαραίοι. Παρόλας τας προσπάθειας των Τουρκαλβανών όπως πίσσωσι τους Ιταλούς να αναλάβωσι πρωτοβουλίαν εκκαθαριστικών

επιχειρήσεων κατά της περιοχής Φαναρίου, ούτοι δεν έδωκαν σημασία κυρίως διότι αι πληροφορίες των περί των εν Ιταλία επιχειρήσεων δεν ήσαν καλοί, ούτω δε μετ, ολίγον ανεκοινώθη η συνθηκολόγησις αυτών.

(ΟΙ ΔΥΟ ΠΡΩΤΟΙ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΚΟΙ ΤΗΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

Οι δυο αξιότεροι Ήρωες της Θεσπρωτίας, αριστερά ο Κωνσταντίνος Γεωργίου (Κώτσιο-Νικόλας) και δεξιά ο λεωντόκαρδος Βασίλης Μπαλούμης.

Ο Βασίλης Μπαλούμης μαζί με τον Χαράλαμπο Σερίφη, έβαλαν τέρμα στις δολοφονίες, τις ατιμώσεις, και τις αρπαγές αγαθών, που είχε επιδοθεί ο αρχιδήμιος του Μαργαριτίου εξισλαμισμένος Γιασίν Σαντίκ. Με μια λεβέντικη συμπεριφορά τον έστειλαν στην κόλαση με μια και μόνο βολή, χαρίζοντας την ζωή στους συνοδούς του, λέγοντας τους : Ότι είχαμε να κανονίσουμε με αυτό το ζαγάρι, το κανονίσαμε, τραβάτε τώρα στις δουλειές σας.

Η φωτογραφία επάνω και η λεζάντα, δεν περιλαμβάνονται στην αναφορά).

Το α, 15νθήμερον του μηνός Ιουλίου 1943 αφίχθη εις Μαργαρίτιον γερμανικόν στρατιωτικόν τμήμα προοριζόμενων διά Πάργαν. Οι Τουρκαλβανοί ελησμόνησαν αμέσως τους μέχρι χθές συμμάχους των Ιταλούς και προέβησαν εις παντοειδείς εκδηλώσεις υπέρ των Γερμανών. Μετά τούτο επιτροπή εξ αυτών παρουσιασθείσα εις τον επικεφαλής του τμήματος Αξιωματικών, υπέδειξαν εις αυτόν το επικίνδυνον της προς Πάργαν πορείας, επί τω λόγω ότι δήθεν η οδός εφρουρείτο παρ, αυτών και άλλων ενόπλων χριστιανών.

Ο Γερμανός Αξιωματικός έδωσεν πίστην εις τας ψευδείς ταύτας πληροφορίας και επέστρεψεν εις Ηγουμενίτσαν. Μετά τινάς ημέρας αφίχθη ετέρα δύναμις Γερμανών έχουσα την αυτήν κατεύθυνσιν. Οι Τουρκαλβανοί, και εις τον επικεφαλής της δυνάμεως ταύτης μετέδωκαν τας αυτάς πληροφορίας, πλην όμως ούτος ουδεμίαν έδωκεν σημασίαν και ανενόχλητος έφθασεν εις Πάργαν. Εξηκολούθησαν οι Τουρκαλβανοί και με τους Γερμανούς την αυτήν τακτικήν, η ποία όμως μέσα μετήλθαν και ποία γεγονότα εμεσολάβησαν ώστε να πεισθώσιν οι Γερμανοί και ενεργήσουν την κατά του Φαναρίου επιδρομήν δεν κατέστη δυνατόν να γνωσθεί.

Την πρωίαν της 10ης Αυγούστου 1943 εκινήθησαν προς Φανάριον τμήματα Γερμανών πλήρως εξοπλισμένα μέχρι δε σημείου τινός μετεφέρθησαν και πυροβόλα. Τούτους ηκολούθησαν και ομάδες καλώς εξοπλισμένων Τουρκαλβανών διοικούμενοι εξ ομοθρήσκων των. Και συγκεκριμένως υπό των ανωτέρω αδελφών Μαζάρ και Νουρί Ντίνο και του ανεψιού αυτών Ρετζέπ. Τότε είχαν επιστή πλέον η στιγμή να ιδούν οι Τουρκαλβανοί ικανοποιημένους πλήρως τους πόθους των. Καθ, εκάστην προστίθεντο και άλλοι Τουρκαλβανοί ούτω δε ολόκληρος η περιοχή Φαναρίου καταλήθη παρ, αυτών, μάλιστα δε και εκ του εσωτερικού της Αλβανίας ήχων αφιχθεί διά να λάβουν μέρος εις την επιδρομήν αυτήν.

Πρώτη των επιδρομέων πράξις και δη των μουσουλμάνων ήτο η λεηλασία των χριστιανικών οικιών. Παν ότι ανευρίσκων εντός αυτών ήτοι είδη ρουχισμού, κλινοστρωμνής, τρόφιμα και οικιακά αντικείμενα και παν είδος βιοτικής ανάγκης το αφήρουν, διά των ζώων δε άτινα ήχων φέρει μεθ, αυτών και των διαρπαζομένων τοιούτων, συνετελείτο η άμεσος μεταφορά εις μουσουλμανικά χωριά. Επηκολούθει κατόπιν η πυρπολήσεις των κενών οικιών. Εκ των κατοίκων όσοι ηδυνήθησαν και αντελήφθησαν εγκαίρως τον κίνδυνον κατέφυγον εις την περιφέρειαν Πρεβέζης και την περιοχήν Πάργας, Αγιάς και Ανθούσης.

Πλείστοι όμως καταληφθέντες εξ απήνης έπεσαν εις χείρας των Γερμανών και Τουρκαλβανών. Πλήρης περιγραφή των θηριωδιών και βασανιστηρίων τα οποία υπέστησαν οι χριστιανοί κάτοικοι της περιοχής εκείνης δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί. Οι Τουρκαλβανοί υπερβάλλοντες εις θηριωδία και τους Ιταλούς και τους Γερμανούς, ουδέν σεβάσθησαν. Εξετέλεσαν φιλήσυχους και φιλονόμους πολίτας ανεξαρτήτως ηλικίας κατά τρόπον απάνθρωπων. Εβίασαν κοράσια και ησέλησαν επί υπάνδρων γυναικών ως αμυδρώς μόνον προκύπτει εκ των ληφθεισών μαρτυρικών καταθέσεων, δεδομένου ότι πλείστα θύματα εγκλημάτων τιμής αποσιωπώσι δι ευνόητους λόγους, απομένει όμως γεγονός εκτός πάσης αμφισβητήσεως ότι ελάχιστε υπήρξαν αι γυναίκες, αίτινες δεν εχρησιμοποιήθησαν διά την ικανοποίησιν των κτηνωδών ορέξεων των Τουρκαλβανών.

Καθ, ολόκληρον τον μηνά Αύγουστον 1943 ουδέν άλλο παρέθρει τις εις την περιφέρειαν εκείνην ειμή καπνούς εκ των πυρποληθεισών οικιών και ουδέν άλλο ήκουεν ειμή θρήνους και κοπετούς των θυμάτων της θηριωδίας των επιδρομέων. Εκ των συνυποβαλλομένων καταστάσεων προκύπτει ο αριθμός των θυμάτων της εποχής εκείνης. Η παραμονή των επιδρομέων Γερμανών και ατάκτων Τουρκαλβανών διήρκεσεν μέχρι τέλους του μηνός Οκτωβρίου 1943.

Κατά το χρονικόν τούτο διάστημα έκαστος μουσουλμάνος είχε την ευχέρειαν να μεταβαίνει εκεί και να διαπράττει παν είδος ανουσιουργήματος και εγκλήματος, όπερ θα επεννόη η πεπωρωμένοι διάνοια του. Ολόκληρος η γεωγική παραγωγή του έτους εκείνου εις σίτον, αραβόσιτον, όρουζαν και άλλα προϊόντα ποσότητες ενός και πλέον εκατομμυρίου οκάδων, διηρπάγη, εκείνοι δε οι οποίοι εμόχθησαν διά την καλλιέργειαν της γής, ουδέν ηδυνήθησαν να αποκομίσουν, ο αριθμός των διαρπαγεντων μικρών και μεγάλων ζώων υπερβαίνει τας 20.000, τοιαύτης δε εκτάσεως ήτο η λεηλασία των οικιακών ειδών, ώστε διήρπασαν και αυτούς ακόμη τους γάτους.

Το μέγεθος της καταστροφής την οποίαν υπέστη η περιοχή εκείνη είναι τοιούτον,ώστε και αν τις σήμεραν επισκευθεί την περιοχήν εκείνην θα μείνει κατάπληκτος προ της αθλιότητος την οποίαν θα συναντήσει. Εκεί ουδέν θα παρατηρήσει, ιμή ερείπια εν μέσω δε αυτών ρακένδυτους διαβιούντας υπό συνθήκας πλήρους εξαθλιώσεως, από απόψεως δε υγιεινής, ύπαρξεις ευρισκομένας εις το μεταίχιον μεταξύ ζωής και θανάτου.

Κατά τι επταίσαμεν εις τους Τουρκαλβανούς, πότε δεν περιεβάλλαμε τούτους και ως άτομα και ως Έθνος με αδελφικήν στοργήν, τίνος την συζύγων, η, την θυγατέρα ητιμάσαμεν, όταν ούτοι ευρίσκοντο εις τα στρατόπεδα συγκεντρώσεως, τι ηρνήθημεν, ότι μας ζήτησαν ως άνθρωποι και εν ονόματι του ανθρωπισμού και των επί τόσα έτη δεσμών μας. Ουδείς δύναται να αμφισβήτηση ότι εις τα ερωτήματα αυτά δύνανται να δοθεί ικανοποιητική απάντησης με το τετριμμένων εκείνο δικαιολογητικών ότι πρέπει να ρίψωμεν λήθην εις το παρελθόν.

Το ζήτημα της επανόδου των Τουρκαλβανών Τσάμηδων εις τας εστίας των είναι ζήτημα γενικότερας πλέον μορφής, διότι δεν έλαβον χώραν μεμονωμένα κρούσματα εγκληματικών πράξεων, αλλά επρόκειτο περί ομαδικής και παντελώς αδικαιολογήτου εξεγέρσεως του στοιχείου τούτου κατά των χριστιανών με σκοπούς ολοκληρωτικής εξοντώσεως. Πάσα προσπάθεια καταμερισμού ευθυνών των Τουρκαλβανών είναι αδύνατος. Διεπιστώθη απολύτως και μαρτυρείται παρά πάντων ότι οι Τουρκαλβανοί από ηλικίας 12 ετών μέχρι 70 έλαβον όπλα, συνειργάσθησαν μετά των κατακτητών, επεδίωξαν τον εξαφανισμόν ολοκλήρου του χριστιανικού στοιχείου, διέπραξαν ανήκουστα εγκλήματα κατά της ζωής, τιμής και περιουσίας των χριστιανών, ουδείς δε τούτων εξεδήλωσεν ποτέ είτε μεταμέλειαν είτε αντιπάθειαν προς τας πράξεις των ομοφύλων του, πάντες δε εν μια ψυχή και ως εις άνθρωπος έσπευδον όταν επρόκειτο να λάβει χώραν επιχείρησης δυνάμενη να έχει ως επακόλουθον την απώλειαν έστω και ενός χριστιανού.

Τρανότατον περί τούτου δείγμα μας δίδει η περίπτωση των μουσουλμάνων Πάργας, οίτινες καίτοι δεν ήσαν αλβανικής καταγωγής εν τούτοις εσκηνοθέτησαν αποκοπήν τηλεφωνικής συγκοινωνίας των Ιταλών και δολοφονικήν δήθεν απόπειραν κατά των ομοθρήσκων των, ούτω δε επέτυχον την αγίαν ημέραν της Μεγάλης Παρασκευής του έτους 1943 να τύχουν της ενισχύσεως των Ιταλών και άπαντες από του μικρότερου μέχρι του μεγαλύτερου να τραπούν προς το χωρίων Ανθούσα και να πυρπολήσουν εκεί 14 εν όλο χριστιανικάς οικίας, ενώ οι κώδωνες των εκκλησιών ηχούν πενθίμος υπερθυμίζουσιν το πάθος του Θεανθρώπου και την δουλείαν της Ελλάδος, αυλού άδοντες επέστρεψαν εξ Ανθούσης επιδοθέντες κατόπιν εις διασκέδασιν και πανηγυρίζοντες τα κατορθώματα των.

Πολλάς φορές ηθελήσαμεν να προλειάνωμεν το έδαφος και να προπαρασκεβάσωμεν την κοινήν γνώμην δι ενδεχομένην επάνοδον των

Τουρκαλβανών.

Τυχόν επιβληθησόμενην χάριν γενικότερων συμφερόντων του Έθνους, πάντοτε όμως ευρέθημεν προ της τοιαύτης εκδήλου αγανακτήσεως, ώστε ηναγκάσθημεν να παραιτηθώμεν πάσης περαιτέρω προσπάθειας προεβάλαμεν εις δοθείσαν ευκαιρίαν την εκτέλεσιν παρά χριστιανών ορισμένων Τουρκαλβανών και κυρίως των της Πάργας και Παραμυθιάς. Εις τα στόματα όλων ήτο έτοιμος η απάντησης.

Οι Τουρκαλβανοί φεύγοντες συναπεκόμισαν ολόκληρον την κινητήν αυτών περιουσίαν, ενώ αυτοί ελεηλάτησαν την των Χρηστιανών μέχρι και του πλέον ευτελούς αντικειμένου. Οι Τουρκαλβανοί εξετέλεσαν 100ντάδεςά οπλων φιλήσυχων και φιλονόμων Χρηστιανών, ενώ οι εκτελεσθέντες Τουρκαλβανοί ήσαν κοινοί εγκληματίαι, όλοι ένοπλοι και εξετελέσθησαν ασφαλώς διά λόγους εκδικήσεως.

Συνοψίζοντες τα περί της θέσεως των Τουρκαλβανών μελλοντικώς εις την περιφέρειαν ταύτην, είμεθα υποχρεωμένοι να τονίσωμεν οτι η συνύπαρξις των δύο αυτών στοιχείων είναι απολύτως αδύνατος, εις περίπτωσιν δε αύτην και ο χρόνος οστις συντελεί εις την άμβλυνσιν όλων των ψυχικών παθών και κλονισμών, αποτελεί παράγοντα ανίκανον να επιτύχη τοιούτον αποτέλεσμα. Το ζήτημα τούτο καθ ημάς δέον να εξετασθή απο της άλλης πλευράς εφ, όσον απο της πλευράς της συνυπάρξεως αποκλείεται πάσα συζύτησις.

Είναι Εθνική ανάγκη το ζήτημα τούτο να ρυθμιστή δια παντός και λέγομεν Εθνικήν ανάγκην, διότι η ύπαρξις μειονότητας συνδεόμενη εθνολογικώς προς γειτονικόν κράτος μετά του οποίου ουδέποτε επετεύχθη η ειρηνική και φιλική συνεργασία, απετέλεσαν πάντοτε παράγοντα διπλωματικών προστριβών. Βεβαίως δεν γνωρίζομεν ποία θα είναι η μελλοντική θέσις μας έναντι της Αλβανίας, πάντως όμως κρίνομεν εξ όσων έχομεν σήμεραν υπ όψιν. Πλήν τούτου και άλλοι λόγοι και δη τοιούτοι Εθνικής οικονομίας επιβάλλουσι την δημιουργίαν αμιγούς χριστιανικού πληθυσμού εν τω τμήματι τούτω.

Είναι γνωστόν οτι το έδαφος της περιοχής ταύτης είναι παραγωγικώτατον και γεωργικώς εκμεταλεύσιμον. Εάν κατά ταύτα εγκατασταθώσι πληθυσμοί προερχόμενοι εξ ορεινών περιοχών, οίτινες διακρίνονται δια την φιλεργατικότητα, θα συντελεσθή σημαντική αύξησις της παραγωγής. Εκτός δε τούτου θα είναι δυνατή η αποκατάστασις πληθυσμού χριστιανικού πενταπλάσιου του προυπάρχοντος μουσουλμανικού, ανερχόμενου ως

γνωστόν εις 18.000 δι ό και παρατηρείται το φαινόμενον μεγαλοκτηματιών χιλίων και δύο χιλιάδων ελαιοδένδρων εκτός λειβαδιών, άτινα δεν απαλλοτριώθησαν ως ανεπίδεκτα καλλιέργειας.

Δια του μέτρου τούτου θα ικανοποιηθή σημαντικός αριθμός οικογενειών καταστραφεισών κατά την διάρκειαν της κατοχής και άξιων πάσης προστασίας. Τέλος, θα δημιουργηθή σύνολον αμιγούς χριστιανικού πληθυσμού με Εθνικήν Ελληνικήν συνείδησιν. Θα δημιουργηθούν σχολεία, διων θα επιτευχθή η ελληνοπρεπής μόρφωσις ενός τμήματος της Ηπείρου, όπου εκυριαρχεί η αλβανική γλώσσα, θα δημιουργηθώσι εκκλησίαι, αίτινες θα συντελέσουν εις την ανάπτυξιν και τόνωσιν του θρησκευτικού συναισθήματος και εν μιά λέξει ο Νομός Θεσπρωτίας θα αποτελέσει τμήμα επωφελές δια το Εθνος ημών και ουχί φωλεά αμορφώτων και κακοποιών απεργαζομένων εκ παραλλήλου και εκ του αφανούς την καταστροφήν της Πατρίδος μας.

Όσον αφορά τέλος την θέσιν των μουσουλμάνων έναντι του Εθνους ημών ως συνόλου, ούτοι είναι ως ετονίσασμεν ανωτέρω απο του 12ου έτους της ηλικίας και άνω δοσίλογοι ως συνεργασθέντες εμφανώς μετά των κατακτητών προς εξόντωσιν του χριστιανικού πληθυσμού του Νομού Θεσπρωτίας, ένοχοι ανηκούστων εγκλημάτων του κοινού ποινικού δικαίου και γενικώς εγκληματίαι πολέμου. Κατ, αυτών δε, δέον να εφαρμοσθώσιν αι κυρώσεις αι προβλεπόμεναι δια τοιούτους εγκληματίας, να αφαιρεθή απ, αυτών η Ελληνική υπηκοότης και να θεωρηθώσιν ως απελαθέντες εκτός των ορίων του Κράτους δια λόγους εθνικής ασφαλείας.

Ο Διοικητής της Υποδιοικήσεως Χωροφυλακής Μαργαριτίου
Αντώνιος Πισογιαννάκης - Ανθυπομίραρχος
5 Οκτωβριου 1945

.....

Σύμφωνα με ενδείξεις που έχουμε στην διάθεση μας, η Υποδιοίκηση Χωροφυλακής Μαργαριτίου είχε στείλει και στο Υπουργείο Εξωτερικών αναφορά για το θέμα των Τουρκαλβανοτσιάμηδων. Ελπίζουμε να την προμηθευτούμε και να σας την παρουσιάσουμε. Με το δεδομένο ότι απο την εποχή του 1812 έως και 1936 στην Θεσπρωτία ήταν τρεις Επαρχίες:

Μαργαριτίου, Παραμυθιάς και Φιλιατών, είναι επόμενο από τις Αρχές του Μαργαριτίου να έχουν αποσταλεί πλήθος εγγράφων. Γνωρίζουμε ότι με την φυγή των Τουρκαλβανοτσιάμηδων, τα Αρχεία της Κοινότητας Μαργαριτίου τα κατέστρεψαν οι Αλβανοτσιάμηδες, ούτως ώστε να αποφύγουν την τιμωρία όσοι διέπραξαν εγκλήματα . Από την απελευθέρωση του 1913 και μετά έχει ενδιαφέρον να τα βρούμε. Αυτός είναι και ο πρωταρχικός στόχος της ιστοσελίδας μας.

Η ύπαρξη της ανωτέρω αναφοράς, μου ήταν γνωστή απο το έτος 2003, αλλά δεν την είχα δημοσιεύσει για ορισμένους λόγους! Οι φωτογραφίες και τα σχόλια που τις συνοδεύουν είναι απο τον συντάκτη. Μέρος της σπουδαίας αυτής αναφοράς της άλλοτε Υποδιοικήσεως Μαργαριτίου, και αναλυτικός πίνακας όπου εμφανίζεται η ισχνή αναλογία των Αλβανοτσιάμηδων έναντι των Ελλήνων στην Θεσπρωτία κατά την απογραφή του έτους 1940, έχει δημοσιευθεί και στο βιβλίο του Μιχαήλ Τρίτου σελ. 28 έως σελ. 60

Επιμέλεια: Θωμάς Στ. Γκίνης 2010